

ผู้นำด้านสาธารณสุขควรทำตนเป็นบุคคลตัวอย่าง ด้านความปลอดภัยจากภัยจราจร

วารสารฉบับนี้ เป็นฉบับแรกของปีที่ 33 มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบเล็กน้อย โดยได้เปลี่ยนชื่อวารสารภาษาอังกฤษจากเดิม “Journal of Health Science” เป็น “Journal of Health Science of Thailand” และเพิ่มข้อมูลผู้นิพนธ์ที่เป็น corresponding author หรือผู้ประพันธ์ บรรณกิจ และเพิ่มไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ หรือ email ที่ตัวบทความเพื่อเพิ่มโอกาสการสื่อสารทางวิชาการระหว่างผู้อ่านกับผู้นิพนธ์

ปัจจุบัน การเสียชีวิตจากอุบัติเหตุจราจรยังคงเป็นปัญหาสำคัญในประเทศไทย ประชาชนคนไทยเสียชีวิตจากภัยบนถนนในอัตราสูง ทั้งนี้ องค์การอนามัยโลกเคยรายงานไว้ว่า ประเทศไทยมีอัตราตายอยู่ใน 10 ประเทศแรกของโลกมาตลอด และเป็นประเทศเดียวในเอเชียที่ติด 1 ใน 10 ของโลก โดยมีคนไทยตายจากอุบัติเหตุจราจรประมาณปีละเกือบ 2 หมื่นราย ไม่นับส่วนที่เจ็บป่วย ซึ่งย่อมมากกว่าหลายเท่า รวมทั้งความเสียหายจากรถ ถนน และทรัพย์สินอื่นๆ ทั้งนี้ กว่าร้อยละ 75 ของการตายบนถนนเกิดจากอุบัติเหตุจักรยานยนต์

คนที่เสียชีวิตจากการขับขี่รถจักรยานยนต์มักเกิดจากการบาดเจ็บที่ศีรษะ ดังนั้น วิธีการลดการตายที่ได้ผลดีคือการสวมหมวกนิรภัย หากสามารถดำเนินการให้ประชาชนผู้ขับขี่จักรยานยนต์สวมหมวกนิรภัยได้ 100 เปอร์เซ็นต์ การตายของคนไทยคงจะลดลงอย่างฮวบฮาบ แต่คนไทยก็ยังมีอัตราสวมหมวกนิรภัยต่ำมาก ทั้งๆ ที่มีกฎหมายบังคับสวมหมวกนิรภัยมากกว่า 30 ปีแล้ว

เรื่องการสวมหมวกนิรภัย 100 เปอร์เซ็นต์ไม่ใช่เรื่องที่ทำกันไม่ได้ ประเทศอื่นๆ เช่น มาเลเซีย เวียดนาม คนขับขี่จักรยานยนต์ทุกคนสวมหมวกนิรภัยเช่นเดียวกับประเทศที่พัฒนาแล้วทั้งหลาย แต่คนไทยสวมหมวกนิรภัยน้อย บางอำเภอ ผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ไม่มีการสวมหมวกเลยแม้แต่คนเดียว

ขณะนี้ รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการใช้หมวกนิรภัย 100% ซึ่งเป็นการกำหนดมาตรการตามแผนแม่บทความปลอดภัยทางถนนฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2565-2570) ตั้งเป้าที่จะลดการตายจากอุบัติเหตุทางถนนให้ไม่เกิน 12 ต่อแสนประชากร หรือปีละไม่เกิน 8,478 คน ทั้งนี้ มีการเน้นหนักจากผู้กำหนดนโยบายความปลอดภัยทางถนนหลายท่าน

เมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2565 พลเอกอนุพงษ์ เผ่าจินดา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ในฐานะประธานศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนนก็ได้เน้นย้ำมาตรการหมวกนิรภัย 100 เปอร์เซ็นต์ โดยย้ำให้ทุกส่วนราชการ สถานศึกษา สถานพยาบาล อปท. ศูนย์เด็กเล็ก สถานประกอบการ นิคมอุตสาหกรรม ต้องมีมาตรการบังคับให้เป็นพื้นที่สวมหมวกนิรภัย 100 เปอร์เซ็นต์ และให้มีการบังคับใช้กฎหมายให้สวมหมวกนิรภัยอย่างเข้มงวด จริงจัง โดยนำเทคโนโลยีมาสนับสนุน รวมทั้งประชาสัมพันธ์การสวมหมวกนิรภัยอย่างกว้างขวาง ผ่าน social media และทุกสื่อประชาสัมพันธ์

ต่อมาเมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2565 พลเอกประวิตร วงษ์สุวรรณ รองนายกรัฐมนตรี ในฐานะประธานคณะกรรมการนโยบายการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนแห่งชาติได้เห็นชอบนโยบายเร่งรัดมาตรการสวมหมวกนิรภัยหนึ่งร้อยเปอร์เซ็นต์ โดยย้ำให้ความสำคัญกับพื้นที่อำเภอที่มีจำนวนผู้เสียชีวิตสูง และมุ่งเน้นมาตรการสร้างการรับรู้ และการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด

เมื่อวันที่ 7 ธันวาคม 2565 นายสุทธิพงษ์ จุลเจริญ ปลัดกระทรวงมหาดไทยก็ได้มีหนังสือถึงผู้ว่าราชการจังหวัด เรื่อง การรณรงค์สวมหมวกนิรภัย 100 เปอร์เซ็นต์ สั่งการให้ทุกจังหวัดรับไปปฏิบัติ

ตอนนี้ นโยบายออกมาชัดเจนแล้ว ก็ควรที่ทุกฝ่ายจะร่วมกันสร้างกระแสให้ความร่วมมือกวดขัน ติดตาม และสนับสนุนให้มีการบังคับใช้กฎหมายหมวกนิรภัยอย่างทั่วถึง ซึ่งหากทำได้ การตายจากอุบัติเหตุบนถนนจะลดลงต่ำกว่าปีละหมื่นอย่างแน่นอน

แต่น่าเสียดายว่า กลุ่มบุคคลที่ควรทำตนเป็นตัวอย่างในสังคมกลับละเลยนโยบายนี้ กลุ่มบุคคลดังกล่าว คือ บุคลากรสาธารณสุข ซึ่งรวมถึงอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หรือ อสม. ซึ่งล้วนรับค่าตอบแทนมาจากงบประมาณของกระทรวงสาธารณสุข

เมื่อไม่นานมานี้ มีตำรวจชั้นนายพลท่านหนึ่ง เกษียณอายุราชการไปแล้ว แต่ท่านก็ยังแข็งขันในการจัดทำโครงการด้านความปลอดภัยทางถนน ท่านเล่าว่า เคยไปดูงานที่จัดโดยแผนงานสนับสนุนการป้องกันอุบัติเหตุ-

จราจรระดับจังหวัด หรือ สอจร. ขณะสังเกตการตั้งด่านตรวจบนถนนสายหนึ่ง ผู้ทำหน้าที่ในด่านนอกจากจะเป็นตำรวจแล้ว ยังมีบุคลากรสาธารณสุข และ อสม. ร่วมอยู่ด้วย ท่านพบว่า อสม. ทุกคนที่เข้าร่วมกิจกรรมเดินทางมาที่หน่วยตรวจโดยใช้รถจักรยานยนต์ และไม่มีใครสวมหมวกนิรภัยเลยแม้แต่คนเดียว

เรื่องที่เล่ามานี้เป็นเรื่องที่น่าละอายอย่างยิ่ง เพราะบุคลากรสาธารณสุขควรที่จะแสดงพฤติกรรมเป็นตัวอย่างแก่คนทั่วไป เพราะหากไปให้สุศึกษาเพื่อสร้างความรอบรู้แก่ประชาชน แล้วยังแสดงพฤติกรรมไร้สุขภาวะให้ประชาชนได้พบเห็น จะทำให้คนอื่นปฏิบัติตามคำแนะนำได้อย่างไร

ในฐานะของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขและอาสาสมัครที่เกี่ยวข้อง ซึ่งถือว่าเป็นผู้นำด้านสาธารณสุข การทำตนเป็นบุคคลตัวอย่างโดยการงดเว้นปัจจัยเสี่ยงต่างๆ เป็นเรื่องที่ต้องกระทำอย่างยิ่ง ปัจจัยเสี่ยงที่พบบ่อยซึ่งทำให้เกิดโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง ได้แก่ การสูบบุหรี่ การเสพสุราและสิ่งเสพติดต่างๆ การบริโภคอาหารไร้สุขภาวะ การขาดกิจกรรมทางกายที่สม่ำเสมอ รวมทั้งการไม่สวมหมวกนิรภัยขณะขับขี่รถจักรยานยนต์ ซึ่งรายการหลังนี้เป็นการฝ่าฝืนข้อบังคับตาม พ.ร.บ. จราจรทางบก

โดยที่ประเทศจำเป็นต้องลดการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุจราจรให้เหลือต่ำกว่าปีละหมื่น การส่งเสริมบุคคลตัวอย่างด้านความปลอดภัยเป็นเรื่องที่ควรสนับสนุน ดังนั้นนับแต่บัดนี้ต่อไป ขอให้สังคมช่วยกันตรวจสอบและตักเตือนเจ้าหน้าที่สาธารณสุขและ อสม. ให้สวมหมวกนิรภัยทุกครั้งที่ขับขี่รถจักรยานยนต์

นพ. วิวัฒน์ โรจนพิทยากร
บรรณาธิการ